

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X, Y SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ

2024 m. balandžio 25 d. Nr. 4D-2024/1-291
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. kovo 27 d. gavo X, Y (toliau – Pareiškėjai) skundą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Ministerija) atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), per teisės aktuose nustatytą terminą nepateikus atsakymo į Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto 2024 m. vasario 7 d. persiūtą nagrinėti Pareiškėjų 2023 m. gruodžio 27 d. prašymą (toliau – prašymas) (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjai skunde nurodo, kad Ministerija iki šiol nepateikė atsakymo ir jokios informacijos apie Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto persiūtą Ministerijai nagrinėti Pareiškėjų 2023 m. gruodžio 27 d. prašymą.

3. Pareiškėjai Seimo kontrolierės prašo: „1. „atlikti objektyvų pareiškėjų skundo tyrimą; 2. nustatyti ir įvardinti konkrečių Aplinkos apsaugos ministerijos pareigūnų piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi ir biurokratizmą; 3. įpareigoti Aplinkos apsaugos ministerijos sąžiningus pareigūnus atsakyti pareiškėjams X ir Y į 2023 m. gruodžio 27 d. prašymą pagal jo turinį arba pateikti motyvuotą atsisakymą tai padaryti; 4. informuoti pareiškėjus X ir Y apie priimtus sprendimus“ (citatų kalba netaisyta).

4. Pareiškėjai su skundu pateikė šiuos dokumentus:

4.1. 2023 m. gruodžio 27 d. prašymo, adresuoto Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, kopiją, 2 lapai;

4.2. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto 2024 m. vasario 7 d. rašto Nr. S-2024-515 kopiją, 1 lapas.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjų Skundą, siekdama išsiaiškinti Skundo aplinkybes, 2024 m. balandžio 9 d. raštu Nr. 4D-2024/1-291/3D-683 dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Ministeriją, prašydama pateikti atsakymus į klausimus.

6. Ministerija 2024 m. balandžio 19 d. raštu Nr. D8(E)-2032 (Seimo kontrolierių įstaigoje raštas gautas 2024 m. balandžio 22 d., reg. Nr. 1D-759) pateikė toliau nurodytą informaciją:

6.1. Į klausimą (prašymą): „pateikti informaciją, ar buvo ir kada gautas ir užregistruotas Pareiškėjų 2023 m. gruodžio 27 d. prašymas, jeigu gautas ir užregistruotas – kuriam (-iems) pareigūnui (-ams) buvo pavesta nagrinėti Pareiškėjų prašymą; kuo vadovaujantis Ministerijoje nagrinėjami asmenų prašymai; jeigu nebuvo gautas – paaiškinti to priežastis“, Ministerija atsakė:

„Aplinkos ministerijoje Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir Teisėtvarkos komiteto 2024-02-07 raštas Nr. S-2024-515, kuriuo persiųstas prašymas, gautas ir užregistruotas 2024-02-07 (reg. 2024-02-07, D7-1511). Prašymas per dokumentų valdymo informacinę sistemą buvo paskirtas vykdymui Taršos prevencijos politikos grupės patarėjai [...] (toliau – atsakinga darbuotoja). Aplinkos ministerijoje asmenų skundai ir prašymai nagrinėjami vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu ir Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis.“

6.2. Į klausimą (prašymą): „pateikti išsamų ir motyvuotą paaiškinimą, kokių konkrečių veiksmų buvo imtasi, nagrinėjant Pareiškėjų 2023 m. gruodžio 27 d. prašymą; jeigu prašymas nebuvo nagrinėjamas iš esmės, motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių“, Ministerija atsakė:

„Išnagrinėjus situaciją (įvertinti ir atsakingos darbuotojos pateikti paaiškinimai), galima daryti išvadą, kad per teisės aktuose numatytą prašymo nagrinėjimo 20 darbo dienų laikotarpį (nuo 2024-02-07 iki 2024-03-07) atsakinga darbuotoja turėjo didelį kitų užduočių kiekį, kurioms buvo teikiamas prioritetas, dėl to per nustatytus terminus nebuvo spėta parengti išsamaus atsakymo į prašymą.“

6.3. Į klausimą (prašymą): „paaiškinti, ar buvo pratęstas prašymo nagrinėjimo terminas; jeigu taip, informuoti, kada ir dėl kokių priežasčių tai buvo atlikta, taip pat nurodyti, ar apie prašymo nagrinėjimo termino pratęsimą teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais buvo informuoti Pareiškėjai (jeigu taip, nurodyti, kada ir koku būdu informuoti Pareiškėjai); jeigu Pareiškėjai nebuvo informuoti, motyvuotai paaiškinti, kodėl tokių veiksmų nebuvo imtasi“, Ministerija atsakė:

„Prašymo nagrinėjimo terminas nebuvo pratęstas. Pagal atsakingos darbuotojos pateiktą paaiškinimą ji neparengė rašto dėl prašymo nagrinėjimo termino pratęsimo per klaidą (dėl kitų užduočių didelio kiekio neatkreipė dėmesio, kad tai reikėtų padaryti). Pažymime, kad Aplinkos ministerija suprasdama, kad prašymai turėtų būtų nagrinėjami nustatyta tvarka ir terminais, ir siekdama, kad tokios situacijos nepasikartotų, atsakingai darbuotojai ir jos tiesioginiams vadovams atkreipė dėmesį dėl teisės aktų reikalavimų nagrinėjant skundus ir prašymus, nurodė skirti tinkamą dėmesį planavimui ir prioritetų nustatymui.“

6.4. Į klausimą (prašymą): „informuoti, ar teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais buvo pateiktas atsakymas į Pareiškėjų 2023 m. gruodžio 27 d. prašymą; jeigu ne, motyvuotai paaiškinti, kodėl; pateikti atsakymą pagal 2023 m. gruodžio 27 d. prašymo turinį“, Ministerija atsakė:

„Į pareiškėjų 2023-12-27 prašymą atsakyta Aplinkos ministerijos 2024-04-02 raštu Nr. D8(E)-1668.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos teisės aktai

7.1. *Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnis* – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

7.2. Viešojo administravimo įstatymo:

7.2.1. *10 straipsnis* – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau

kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys“.

7.2.2. *11 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

7.3. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės) (nauja redakcija nuo 2021 m. gruodžio 7 d.), 32 punktas* – „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.“

Tyrimo išvados

8. Apibendrinus Skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7 punkte, susijusius su Aplinkos ministerijos atsakingų pareigūnų veiksmais (neveikimu), per teisės aktuose nustatytą terminą nepateikus atsakymo į Pareiškėjų prašymą, konstatuotina:

8.1. Aplinkos ministerijoje persiųstas Pareiškėjų prašymas gautas 2024 m. vasario 7 d., reg. Nr. D7-1511 (pažymos 6.1 papunktis). Aplinkos ministerija atsakymą į Pareiškėjų prašymą pateikė 2024 m. balandžio 2 d. raštu Nr. D8(E)-1668 (pažymos 6.4 papunktis). Pareiškėjų prašymo nagrinėjimo terminas pratęstas nebuvo.

8.2. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalį, viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys (pažymos 7.2, 7.3 papunkčiai).

8.3. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Aplinkos ministerija atsakymą į Pareiškėjų prašymą pateikė tik 2024 m. balandžio 2 d. raštu Nr. D8(E)-1668 (pažymos 6.4 papunktis). Nustatyta, kad Aplinkos ministerija atsakymą į Pareiškėjų prašymą pateikė praleidusi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytus terminus (pažymos 7.2, 7.3 papunkčiai), ką patvirtina ir pati Aplinkos ministerija (pažymos 6.2, 6.3 papunkčiai), todėl Aplinkos ministerijos pareigūnai, nesilaikydami teisės aktuose nustatytos asmens prašymų nagrinėjimo tvarkos ir terminų, pažeidė Pareiškėjų teisę į gerą viešąjį administravimą.

Aplinkos ministerijos rašte pateikti paaiškinimai (pažymos 6.2 papunktis), dėl kokių priežasčių buvo praleistas 20 darbo dienų terminas atsakymui į Pareiškėjų prašymą pateikti, nepaneigia to, kad Aplinkos ministerijos pareigūnai visais atvejais turi veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, kas nagrinėjamu atveju nebuvo užtikrinta. Teisės aktai suteikia viešojo administravimo subjektui, nagrinėjančiam asmens prašymą, teisę, kai tam yra objektyvios priežastys, pratęsti prašymo nagrinėjimo terminą ir apie tai informuoti asmenį. Nagrinėjamu atveju Aplinkos ministerijos pareigūnas, nagrinėjęs prašymą, nesiėmė priemonių pranešti Pareiškėjams apie prašymo nagrinėjimo termino pratęsimą, jeigu tai buvo objektyviai būtina. Aplinkos ministerijos pateiktas paaiškinimas, kad pareigūnas, nagrinėjęs prašymą, „neatkreipė dėmesio, kad tai reikėtų padaryti [pratęsti prašymo nagrinėjimo terminą]“ (pažymos 6.3 papunktis), negali būti laikomas pateisinančia priežastimi, todėl tokie Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmai laikytini neveikimu, pažeidžiančiu Pareiškėjų teisę į gerą viešąjį administravimą – laiku gauti atsakymą į pateiktą prašymą.

9. Seimo kontrolierė akcentuoja, kad Aplinkos ministerijos pareigūnų darbo krūvis nėra pagrindas ir teisėta priežastis pareigūnams nesilaikyti teisės aktų reikalavimų ir pažeisti Pareiškėjų teisę į gerą viešąjį administravimą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad viešojoje teisėje veikiančys įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai, vykdydami įstatymais jiems priskirtą veiklą, privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas – veikti taip, kaip nėra leidžiama (kaip pvz. žr. LVAT 2018 m. vasario 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. P-5-50-502/2018).

10. Seimo kontrolierė pabrėžia, kad atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo yra pripažintas koordinuojančio ir determinuojančio konstitucinio teisinės valstybės principo dalimi, viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (LVAT 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (LVAT 2012 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012).

LVAT 2010 m. gruodžio 6 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1135/2010 yra nurodęs: „[...] konstitucinis valstybės įstaigų paskirties tarnauti žmonėms principas (Konstitucijos 5 str. 3 d.) suponuoja jų pareigą užtikrinti palankiausią žmogaus teisių įgyvendinimo režimą ir ginti bei saugoti šias teises, pačioms jų nepažeisti. Ši konstitucinė nuostata perkelta į Viešojo administravimo įstatymą. Spręsdamas įstatymo leidejo pavestus uždavinius viešojo administravimo subjektas turi veikti taip, kad tie uždaviniai būtų įgyvendinti laiku, laikantis efektyvumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia ir kitų viešojo administravimo principų.“

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į Skundo tyrimo metu nustatytą aplinkybę, kad Aplinkos ministerijos pareigūnai per 20 darbo dienų neišnagrinėjo ir nepateikė Pareiškėjams atsakymo į prašymą, taip pat nepriėmė sprendimo dėl prašymo nagrinėjimo termino pratęsimo, kaip yra nustatyta Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje, Taisyklių 32 punkte (pažymos 7.2, 7.3 papunkčiai), tuo pažeisdami Pareiškėjų teisę į gerą viešąjį administravimą, Pareiškėjų Skundas laikytinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia

X, Y skundą dėl Aplinkos ministerijos atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), per teisės aktuose nustatytą terminą nepateikus atsakymo į 2024 m. vasario 7 d. Aplinkos ministerijoje gautą ir užregistruotą Pareiškėjų prašymą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai:

13.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Aplinkos ministerijos pareigūnai per teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą neišnagrinėjo gauto Pareiškėjų prašymo ir nepratęsė prašymo nagrinėjimo termino, tuo pažeisdami Pareiškėjų teisę į gerą viešąjį administravimą;

13.2. imtis priemonių užtikrinti, kad ateityje Aplinkos ministerijos pareigūnai, nagrinėdami asmenų prašymus (skundus), laikytųsi teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir terminų, atsakymai į

asmenų prašymus (skundus) būtų pateikiami nepažeidžiant 20 darbo dienų termino, o esant objektyviam pagrindui būtų priimami sprendimai dėl prašymų (skundų) nagrinėjimo termino pratęsimo ir asmenys apie tai būtų laiku informuojami.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriams turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolierių siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė